

Indiase telecom heeft geen tijd voor groeistui-
pen

Mobieltjes als melkkoe in het land van de heilige koe

Het is voor een westerling nauwelijks te bevatten: een land dat de Wereldbank als armlastig bestempelt, heeft mobiele telecom zo omarmd, dat de technologie zich een plek heeft verworven in de lokale cultuur. Hoewel de mensen nauwelijks bestaansmiddelen hebben, prijken tussen hun bonte kleding en dure sieraden nu ook de modernste draagbare telefoons.

DOOR JACOB VAN KOKSWIJK

Als we in Nederland met een baby worden verblijd, zijn er op hetzelfde moment in India acht kinderen geboren en in China zes. India heeft nu ruim 1,1 miljard inwoners, China 1,4 miljard. In dat perspectief moet je de groei van de mobiele netten in deze landen zien. Pas in 1995 startte de mobiele service in India, met eind 2002 ruim tien miljoen abonnees, en 65 miljoen in 2006. Voor 2008 was 200 miljoen geraamd; het aantal gebruikers is nu al voorbij de 300.000.000. In 2012 zal dat verdubbeld zijn. Alleen China heeft met 500 miljoen zaktelefoons nú nog het hoogste aantal, maar de verwachting is dat India dat snel zal inhalen: daar komen er per seconde gemiddeld vier nieuwe mobiele bellers bij. Deze maand kwamen er in India 10 miljoen nieuwe draadloze abonnees bij in één maand, daarmee werd het vorige wereldrecord gebroken. Binnen tien jaar tellen we een miljard mobieltjes in het land van de heilige koe. Maar door de snel groeiende bevolking is er nog genoeg ruimte voor een volgend wereldrecord.

Het is even wennen als je door stedelijke, dunbevolkte en afgelegen gebieden reist. Hoewel nog maar één op de veertien Indiërs een zaktelefoon in bezit heeft, zie je de kleurenschermjes overal om je heen. Ondanks de gemiddelde armoede burgert het mobieltje snel in en gaat het deel uitmaken van de cultuur. Het land heeft een doorsnede

van ruim drieduizend kilometer. Een telefoon was tot een decennium geleden alleen voorbehouden aan rijken, bedrijven en postkantoren. Telefoonlijnen in India zijn notoir slecht. Daarom maken de Indiërs nu een grote sprong voorwaarts: ze zijn massaal mobiel gaan telefoneren. Met de komst van de सेलफोन (Hindoestaans voor een gsm) is de copper-to-the-homefase overgeslagen en verschijnen overal de gsm-masten. Een achtstal grotendeels landelijk opererende mobiele telefoonmaatschappijen heeft al dekking over de stedelijke gebieden, hoofdwegen en het spoorwegnet en werkt in hoog tempo aan het ontsluiten van de afgelegen landstreken. India heeft daarbij zowel gsm als CDMA in gebruik, en vele toestellen kunnen met twee sims met beide systemen overweg. Het land van de meditatie loopt net als andere 'ontwikkelingslanden' voorop als het gaat om nieuwe en geavanceerde mobile devices. Wie erbij wil horen en werk zoekt, bezit een van de laatste modellen. De jeugd gebruikt de smartphones, de zakenlieden kiezen de handige MDA's zoals de Asus M930, en de jonge vrouwen willen de kleine superdunne exemplaren. In de kranten worden bijna dagelijks de nieuwe en komende modellen besproken: de BlackBerry Storm en HTC's Android waren een maand geleden voorpagina-nieuws. Mobile virtual network operators (MVNO's) zijn niet toegestaan,

maar brandextensions (zoals Virgin met Tata's Indicom) voorzien in nichemarkten met *value added services*. Daarnaast heeft bijna elke operator zijn exclusiviteit, zoals Idea waar je Indiase muziek en boeken kunt downloaden en Airtel waar je auditie kunt doen. Wie wil meedingen naar de titel 'Indian Idol' belt 646 en zingt gewoon een liedje.

Minister van communicatie

De Indiase minister voor communicatie- en informatietechnologie, A. Raja, zit nu anderhalf jaar op zijn post. Er is sindsdien veel veranderd. De veiling van het resterende 2G-spectrum is afgeblazen, nieuwe operators hebben frequenties gekregen op basis van first come, first served – waarop veel kritiek is gekomen – en de overheid profiteert mee van de groei: voor elk in gebruik genomen nummer betalen de operators een jaarlijkse bijdrage, en dat levert India dit jaar zo'n 250 miljoen euro op. Iedere dag komen er 300.000 abonnees bij, waarmee ook de schatkist wordt gevuld. "We hebben een gans gekweekt die gouden eieren legt", zegt Raja. "I am presiding over a silent revolution in the

Per seconde komen er vier mobiele bellers bij

telecom sector.” Volgens de minister heeft 2G een sociale component, het kan met name de leefbaarheid in afgelegen streken opvijzelen. Het overheidsbeleid en de 2G-frequentietoewijzing zijn daarop gericht. Het 3G-spectrum daarentegen wordt eind 2008 wél geveild, omdat het daar gaat om *value added services*, datatransfer en high-end applicaties. “3G is niet voor de gewone mens bedoeld”, zegt Raja, voormalig leider van de sociaal-democratische DMK-partij. Los van die visie verzetten de meeste telecombedrijven zich tegen de aanstaande veiling. Het UMTS-forum maakt bezwaar tegen de hoge inzetprijs en Vodafone Essar – na de overname van Hutchison India kennelijk wat kort bij kas – dringt aan op uitstel vanwege de economische crisis. Vodafones public policy director for emerging markets, Neil Gough, zei publiekelijk dat een veiling in het voorjaar van 2009 beter zal werken, omdat de telecom bedrijven zich tijdens de komende feestdagen ook al op de start van WiMAX moeten richten.

De Indiase WiMAX-markt, inclusief de toestellen, is in 2012 tien miljard euro waard. Men verwacht dan 27 miljoen gebruikers of 19 miljoen abonnees. Het WiMAX-forum probeert in India de technologie te promoten en te certificeren. Alcatel-Lucent, Motorola, Huawei, Samsung... allemaal zijn ze klaar voor de start in India. Daarbij komen nog de reguliere operators, die WiMAX niet als een bedreiging zien zolang ze het zelf ook kunnen aanbieden. Aan het eind van dit jaar worden de licenties uitgedeeld, en een jaar later moet er overal in het land dekking zijn. Breedband op basis van ADSL is wel aanwezig, maar heeft een

Mobieltje verovert plek in traditionele cultuur

lage penetratie: alleen bedrijven bezitten het. Daarom is draadloos breedband aantrekkelijk voor de altijd bezige en bewegende Indiase consument. Men verwacht er een economische opleving van, met name in de relatief dunbevolkte gebieden, omdat het de productiviteit zal verhogen en zaken zoals afstandsonderwijs, telemedicine en e-governance zal stimuleren. De Indiase overheid wil in 2010 maar liefst 20 miljoen mobiele breedbandaansluitingen gerealiseerd hebben rondom 115 Indiase steden. “India has a huge latent demand for broadband, but poor infrastructure,” zegt Shankar Prasad, president van Tata Communications’ Retail Business Unit. “The road ahead for India is a wireless one.”

Ongebreidelde groei

Investeren in afgelegen streken, voor 2G, WiMAX en straks ook 3G, moet met gigantische bedragen en in een rap tempo. Er is nauwelijks tijd om na te denken, laat staan om te twijfelen. Dat is de rode draad door India’s economische ontwikkeling: het land neemt geen pauze en groeit en groeit maar door. Aids, armoede en analfabetisme zijn moeizaam weg te halen. Daarbij komt dat het politieke systeem buitenlandse investeerders wel toelaat, zij het niet voor een meerderheidsaandeel. Maar investeren in mobiele telefonie in landen waar geweld, armoede, honger,

aids en ongeschooldheid heersen? India heeft nog een voorsprong, want het land boekt de laatste jaren een economische groei van gemiddeld meer dan 8 procent per jaar. Daarmee behoort het land tot de snelst groeiende economieën ter wereld, waarbij ICT-dienstverlening voor veel buitenlandse valuta zorgt. De inflatie is minder dan 6 procent. Hoewel de werkloosheid beneden de 10 procent wordt geschat, werken veel Indiërs in de oliestaten en andere rijkere landen. Daarnaast is er een razend-snel groeiende film- en game-industrie. Het midden- en kleinbedrijf, dat nu al opvallend is geautomatiseerd, heeft dit jaar bijna 5 miljard euro geïnvesteerd in telecomapparatuur om draadloos te kunnen werken. Het overbruggen van al die afstanden met voice, video en data maakt nationale en internationale telecom onmisbaar voor een land dat in de global shortlist van ICT-leveranciers wil komen. Maar India is niet alleen in de race. Ook China, Maleisië, Japan, Korea, Indonesië, Thailand, zelfs Pakistan, Vietnam en Bangladesh rukken op naar de wereldtoppen van ICT-gebruikers.

Na Azië en Zuid-Amerika is Afrika nu het snelst groeiende continent op het gebied van ICT. Zelfs in het midden van Afrika, waar oorlog en armoede de bevolking teisteren, groeit de markt voor moderne communicatie en mediatechnologie. Tenten, golfplaatwoningen en gammal gebouwde appartementen ten spijt, zonder telefoon kom je niet aan werk, vind je geen vervoer en zul je niet leren. En als bedrijfje ben je slecht op de hoogte van actuele prijzen en levertijden, waardoor je nauwelijks kunt concurreren. Niet te vergeten: zonder telefoon kun je ook niet betalen, want juist in snelgroeiende markten als Azië en Afrika zijn mobiele transacties de enige vorm van telebankieren. Mobiel bankieren op het platteland is de killerapp waar de Indiase WiMAX-aanbieders op gokken.

